

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergwarstraat 54
6814 DZ Arnhem

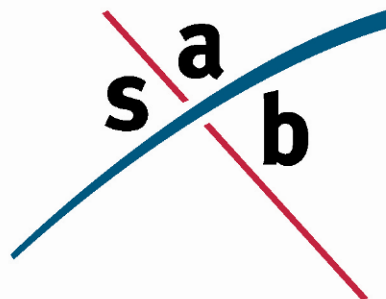
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

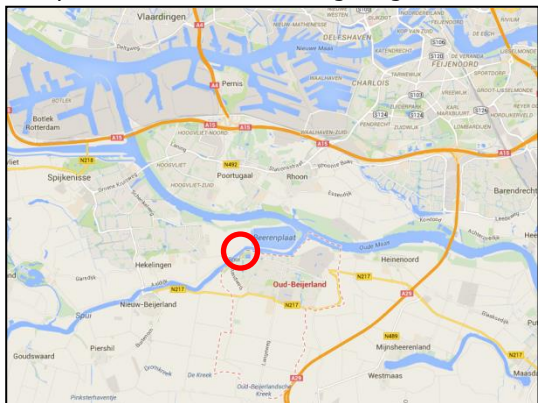
Briefrapport

aan: Gemeente Oud-Beijerland
van: SAB
ons kenmerk: ZON/GEST/140357
datum: 12 november 2014
betreft: quick scan flora en fauna, aanleg steigers het Spui, Oud-Beijerland

AANLEIDING EN METHODE

De gemeente Oud-Beijerland is voornemens aanlegsteigers voor pleziervaart en een aanlegplaats voor een voet- en fietsveer te realiseren aan de oever aan de zuidkant van het Spui bij "de Oude Tol". Voordat het plan kan worden gerealiseerd, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in voorliggende quick scan flora en fauna.

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB door middel van een eenmalig veldbezoek op 30 oktober 2014. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten. Op basis van deze methode zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie, daar een volledige veldinventarisatie een hogere onderzoeksinspanning vergt en dit voor een algemene gebiedsscan niet noodzakelijk is. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Topografische kaart met globale ligging van het plangebied (rood omcirkeld)

Topografische kaart met ligging van het plangebied te Oud-Beijerland (rood)

GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE PLANNEN

Op moment van schrijven is de precieze locatie van de steiger(s) voor passantenhaven nog niet duidelijk, wel is bekend waar de aanlegsteiger voor de pont komt. Waar precies de steigers geplaatst zullen worden hangt nog af van de uitvoering. Op de afbeelding op de vorige pagina is de globale ligging van het plangebied weergegeven. In ieder geval in dit gebied zullen de steigers geplaatst worden. Vandaar dat dit gebied als plangebied wordt gezien voor dit project.

Het plangebied ligt even buiten de kern van Oud-Beijerland (gemeente Oud-Beijerland, provincie Zuid-Holland). De gemeente Oud-Beijerland grenst in het noorden aan de gemeentes Spijkenisse en Albrandswaard, in het oosten aan de gemeente Binnenmaas, in het zuiden aan de gemeente Cromstrijen en in het zuiden en westen aan de gemeente Korendijk.

Opmerkelijke landschappelijke elementen in de buurt van het plangebied zijn het spaarbekken de Beerenplaat, de rivier het Spui en natuurgebied Klein Profijt. De Beerenplaat ligt ten noorden van het plangebied, het Spui loopt ten noorden van het plangebied en Klein Profijt ligt ten noordoosten van het plangebied aan de noordkant van de Oude Maas.

Het plangebied vormt een stuk van de zuidoever van het Spui. Er is een drijvende aanlegsteiger aanwezig. Op het land bestaat het plangebied uit een gemaaid gazon. Er staat een grote linde op dit gazon, tegen de oever aan. Op de oever is de begroeiing ruiger, omdat hier niet of minder makkelijk gemaaid kan worden. De oever is verder verzwaard met grote stenen. Links van de aanlegsteiger liggen deze stenen los en willekeurig op de oever. Rechts van de aanlegsteiger zijn de grote stenen ordelijk gemetseld. De bodem van het Spui is zandig met enkele stenen van de oever.

In de toekomstige situatie zal zowel een aanlegplaats voor een voet- en fietsveer worden aangelegd als een aanlegsteiger voor pleziervaart. De precieze locatie is nog niet bekend. De aanlegsteiger zal zowel tijdelijke als vaste aanlegplaatsen bevatten. De lengte van de steiger zal maximaal 30 meter zijn. Dit biedt ruimte voor 35 aanlegplaatsen.

Gazon met grote linde; gezien vanuit het zuiden richting het noordwesten.

Gazon met rechts op de foto het toegangspad naar de huidige aanlegsteiger; gezien vanuit het zuiden richting het noordoosten.

Ruige oever en het water van het Spui; gezien vanuit het midden van het plangebied richting het westen.

Ruige oever met in het wit de huidige aanlegsteiger, rechts op de achtergrond Grandcafé De Oude Tol; gezien vanuit het midden van het plangebied richting het oosten.

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998, ganzenfoeragegebieden, weidevogelgebieden en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. De EHS, ganzenfoeragegebieden en weidevogelgebieden zijn niet opgenomen in de natuurwetgeving, maar dienen bij de planologische afweging te worden meegenomen.

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Oude Maas op een afstand van 950 meter. Gedurende de aanleg van de steigers zal een kleine verstoring plaatsvinden in en direct rond het plangebied. Ook zal op een kleinschalig niveau een aantrekkende werking plaatsvinden van de pleziervaart. Gezien de afstand van het plangebied tot het Natura 2000-gebied en de omvang van het plan, is geen negatief effect te verwachten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oude Maas. De verstoring zal het Natura 2000-gebied niet bereiken.

Het plangebied ligt niet in de EHS en weidevogelgebied, maar er respectievelijk 165 meter en 3,0 kilometer vandaan. Aangezien het plangebied niet in de EHS en weidevogelgebied ligt, blijven de wezenlijke kenmerken en natuurwaarden van deze gebieden behouden.

SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde plant- en diersoorten herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

Zorgplicht

De zorgplichtbepalingen (artikel 2) uit de Flora- en faunawet zijn altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder mogen werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels hebben niet uitgevoerd worden.

Algemeen voorkomende soorten

Een deel van de in Nederland door de Flora- en faunawet beschermde soorten worden niet direct door uitsterven bedreigd. Deze soorten zijn wel beschermd, maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Voorbeelden van dergelijke soorten zijn egel, haas, bruine kikker en zwanenbloem. Het is mogelijk dat soorten die vallen onder het lichte beschermingsregime, voorkomen in het plangebied, maar nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

Strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen mitigerende (compenserende) maatregelen worden getroffen en dient mogelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hieronder wordt een beschrijving gegeven per soortgroep van het (mogelijk) voorkomen van deze strikt beschermde soorten.

Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) komen in de buurt van het plangebied de strikt beschermde soorten spindotterbloem en zomerklokje voor.

De spindotterbloem groeit op zeer voedselrijke bodem die door getijdenwerking soms overstroomd. Binnen het plangebied zijn soorten aangetroffen als ridderzuring, smalle weegbree en dovenetel. Deze soorten groeien op voedselrijke tot zeer voedselrijke bodem. Het Spui is een getijdenrivier waarvan de waterstand wisselt. Het plangebied vormt daarom geschikt leefgebied. De soort kan namelijk ook tussen bestorting van oevers groeien. De plant is tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Echter, deze soort groeit en bloeit enkel in het voorjaar. Tijdens het veldbezoek was het derhalve niet mogelijk de aanwezigheid van de soort te bepalen.

Hoewel de concrete plannen van de steigers nog niet duidelijk zijn, wordt verwacht dat de ruige en bestorte oever niet zal worden aangetast door de beoogde plannen. Eventuele groeiplaatsen van de spindotterbloem blijven daarom intact. Zolang geen aantasting aan de bestorte oever binnen het plangebied plaatsvindt, wordt nader onderzoek naar de aanwezigheid van de spindotterbloem niet noodzakelijk geacht.

Het zomerklokje groeit voornamelijk op met riet begroeide oevers, in het voorjaar voor het riet hoog is opgegroeid. Riet is in het plangebied niet aanwezig. Aanwezigheid van het zomerklokje is derhalve niet te verwachten.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt in de buurt van het plangebied de strikt beschermde bever en Noordse woelmuis voor. Tijdens het veldbezoek zijn deze soorten niet waargenomen.

Voor de bever is wel naar sporen gezocht. Sporen van deze soort, zoals afgebeten wilgenboompjes en een burcht, zijn niet aangetroffen. Voor de Noordse woelmuis is het plangebied niet ruig genoeg. De aanwezigheid van de bever en Noordse woelmuis is derhalve niet te verwachten.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) komen meerdere soorten vleermuizen in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn streng beschermd. Zowel de dieren zelf als al hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied zijn beschermd.

Deze soortgroep is voor wat betreft hun verblijfplaatsen te verdelen in twee groepen. De ene groep heeft zijn verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen (in spouwmuren, achter gevelbetimmering, tussen het dak

en het dakbeschot, op zolder, et cetera) en de andere groep vooral in bomen (in uitgerotte holtes, in spechtenholen, achter loszittend schors). In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Aanwezigheid van verblijfplaatsen in gebouwen is derhalve uitgesloten. Wel is in het plangebied een grote linde aanwezig. Deze boom bevat meerdere holtes die geschikt zijn voor boombewonende vleermuissoorten, zoals ruige dwergvleermuis en watervleermuis. In de linde is mogelijk een verblijfplaats van een vleermuis aanwezig. Om zekerheid te krijgen over de aanwezigheid van vleermuizen in de linde kan nader onderzoek nodig zijn als de boom door de beoogde plannen wordt verwijderd. Een andere mogelijkheid is om de boom te behouden en ervoor te zorgen dat de boom door eventuele verlichting van boten van vaste ligplaatsen niet beschadigd wordt. Rondom verblijfplaatsen van vleermuizen dient het volledig donker te zijn.

Naast verblijfplaatsen zijn ook essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied beschermd. Vliegroutes zijn lijnvormige elementen, vaak een bomenrij, waaraan vleermuizen zich oriënteren. Deze oriëntatie hebben ze nodig om zich van hun verblijfplaats naar hun foerageergebied te verplaatsen. Binnen het plangebied is geen bomenrij aanwezig. Wel zouden vleermuizen zich kunnen oriënteren aan de loop van het Spui. Door de plannen van vaste ligplaatsen is het mogelijk dat licht van de boten uitstraalt naar buiten. Dit kan verstoring werken. Echter, het is niet te verwachten dat de eventuele vliegroute hierdoor onderbroken wordt. De vleermuizen hebben voldoende mogelijkheden om naar een donker deel van het water uit te wijken. Verstoring van een eventueel aanwezige essentiële vliegroute is daarmee niet aan de orde.

Vleermuizen foerageren op plekken waar insecten zijn. Insecten komen vooral voor in groene gebieden, zoals een groep bomen, struiken of boven kruidenrijk grasland en boven open water. Binnen het plangebied zijn niet veel geschikte foerageergebieden voor vleermuizen aanwezig. Het plangebied is erg open, waardoor weinig beschutting is. Wel zal de linde tijdens de bloei veel insecten aantrekken. Toch zal geen sprake zijn van een essentieel foerageergebied, omdat hoogstens enkele vleermuizen tegelijkertijd gebruik zullen maken van het plangebied. Nader onderzoek naar essentieel foerageergebied is derhalve niet noodzakelijk.

Vogels

Voor wat betreft de bescherming van de inheemse vogelsoorten, zijn deze grofweg in twee groepen te verdelen. Enerzijds soorten waarbij hun nest en functionele leefomgeving is beschermd gedurende de periode dat ze aan het broeden zijn; anderzijds de soorten waarbij hun nesten en functionele leefomgeving het hele jaar door zijn beschermd. Globaal loopt de periode waarin vogelsoorten in Nederland broeden van half april tot half augustus. Echter, als buiten deze periode vogels broeden zijn ook die beschermd.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied meerdere jaarrond beschermde vogelsoorten voor. Gezien het stromend water van het Spui vormt het plangebied mogelijk leefgebied voor de grote gele kwikstaart. Deze soort is tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Er is vastgesteld dat deze soort binnen het plangebied geen mogelijkheden heeft om te broeden. Ook zal in de broedperiode bij mooi weer het plangebied vaak worden bezocht door recreanten. Dat maakt het plangebied ook minder geschikt. De aanwezigheid van een nestlocatie van de grote gele kwikstaart is derhalve niet te verwachten.

Tijdens het veldbezoek zijn algemene soorten vogels aangetroffen als knobbelzwaan, wilde eend, kok-

meeuw, roodborst en winterkoning. Het is mogelijk dat deze soorten in het plangebied (bijvoorbeeld in de linde of op de oever) broeden. Verstoring van de broedende vogels door de beoogde plannen is in strijd met de Flora- en faunawet. Wij adviseren daarom om de geplande ruimtelijke ingrepen buiten de broedperiode te starten. Als vogels die een geschikte nestplaats zoeken merken dat het plangebied te verstoring is, zullen ze elders waar het wel rustig is een nest maken.

Reptielen, amfibieën, vissen, insecten en andere ongewervelden

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen geen strikt beschermde reptielen, amfibieën, vissen, insecten en overige ongewervelden in de buurt van het plangebied voor. Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties (van bijvoorbeeld bos naar heide). Een dergelijk biotoop is in het plangebied niet aanwezig.

Algemene amfibiesoorten zijn te verwachten in het plangebied. Echter, het ontbreken van waterplanten en de aanwezige stroming sluiten strikt beschermde soorten met een specifieke leefomgeving uit. Hierdoor is het plangebied ook niet geschikt voor strikt beschermde vissoorten.

Maar een zeer klein deel van de insecten en overige ongewervelden is beschermd. De beschermde soorten zijn gebonden aan een zeer specifieke en in Nederland zeldzame leefomgeving, zoals blauwgrasland of hoogveen. Het is daarom niet te verwachten dat dergelijke strikt beschermde soorten aanwezig zijn in het plangebied. Nader onderzoek naar reptielen, amfibieën, vissen, insecten en overige ongewervelden wordt niet noodzakelijk geacht.

CONCLUSIE EN ADVIES

Nader onderzoek voor wat betreft gebiedsbescherming in relatie tot Natura 2000-gebieden, EHS en weidevogelgebieden wordt niet noodzakelijk geacht. De geplande werkzaamheden hebben geen negatief effect op deze gebieden.

Er bestaat een mogelijkheid dat boombewonende vleermuissoorten de linde in het plangebied als verblijfplaats gebruiken. De linde blijft echter behouden en wordt niet verlicht zal worden tijdens de werkzaamheden en door de uiteindelijke boten aan de steigers.

Er bestaat een mogelijkheid dat de spindotterbloem op de oever van het plangebied groeit. Er wordt vanuit gegaan dat door de geplande werkzaamheden de bestorte oever niet verstoord wordt, omdat de steigers aan de hoger gelegen oever aan worden gelegd (het gaat om drijvende steigers die met een loopplank verbonden worden met de oever). Als toch werkzaamheden aan de bestorte oever uit worden gevoerd, dient nader onderzoek naar de aanwezigheid van spindotterbloem uitgevoerd te worden. Daarvoor is één veldbezoek noodzakelijk tijdens de bloeiperiode van deze plantensoort (april – mei).

Het is waarschijnlijk dat algemeen voorkomende vogelsoorten in het plangebied broeden tijdens de broedperiode (half maart tot half augustus). De geplande werkzaamheden kunnen verstoring werken op deze broedende vogels. Er is dan sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen adviseren wij om deze buiten de broedperiode te starten. Als vogels die een geschikte nestplaats zoeken merken dat het plangebied te verstoring is, zullen zij elders waar het wel rustig is een nest maken.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.zuid-holland.nl

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl